

РІЧНИЙ ЗВІТ

фото: AWO International/Андрій Ларін

ЗМІСТ

Вступне слово президента БФ «Право на захист»	02
Наглядова рада БФ «Право на захист»	04
Команда Фонду	06
Напрями роботи БФ «Право на захист»	08
БФ «Право на захист» у цифрах	10
Визначні успіхи БФ «Право на захист» за 2023 рік	12
Координація та лідерство	15
Допомога ВПО та постраждалому населенню	16
Юридична допомога	18
Психологічна допомога	20
Моніторинг захисту прав	22
Соціальна допомога та захист	24
Підвищення економічної спроможності та включеності	28
Матеріальна (негрошова) допомога	30
Грошова допомога	32
Координація місць компактного проживання та управління ними (СССМ)	34
Кризове реагування після катастрофи на Каховській ГЕС	36
Адвокація прав ВПО та постраждалого населення	38
Соціальна згуртованість та порозуміння	40
Правова допомога біженцям та шукачам захисту в Україні	42
Правова допомога особам без громадянства	46
Зменшення ризиків катастроф	50
Допомога українцям у Польщі	52
Комунікаційні результати	54
Дякуємо партнерам, які підтримували нашу діяльність у 2023 році	56

ВСТУПНЕ СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «ПРАВО НА ЗАХИСТ»

У 2023 році, в умовах постійних викликів як в Україні, так і на глобальному рівні, БФ «Право на захист» наполегливо продовжував виконувати свою місію з надання допомоги тим, хто її потребує. Рік приніс свої складнощі, але наша віддана команда залишилася непохитною у своєму прагненні змінювати світ на краще.

Ми розширили свою діяльність, відкривши представництво для підтримки переміщених українців у Польщі, і відновили роботу в Донецькій області. Наша команда не зупинялася на досягнутому, оперативно реагуючи на обстріли й трагедії, як-от підрив Каховської ГЕС.

Ми запустили програму Підвищення економічної спроможності та включеності ВПО та постраждалого населення. Зокрема підприємці Харківщини мали змогу пройти навчальний курс і отримати гранти на ведення бізнесу в області, тим самим впливаючи на економічну стійкість регіону.

Ми стали одними з ініціаторів створення Альянсу українських організацій громадянського суспільства з метою просування українського лідерства в гуманітарному реагуванні та відбудови України.

На жаль, цього року нашу команду спіткало горе: у серпні в результаті ракетного обстрілу Чернігова загинув наш колега. Ця втрата глибоко вразила нашу команду, тож зі ще більшою рішучістю й стійкістю ми продовжуємо нашу місію.

Підбиваючи підсумки, ми згадуємо про колективну силу українського громадянського суспільства, державних установ і міжнародної спільноти. Підтримка партнерів допомогла посилити наш вплив. Завдяки їй ми мали змогу допомогти понад 1 мільйону людей.

Олександр Галкін
Президент БФ «Право на захист»

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПРАВО НА ЗАХИСТ

МІСІЯ

Захищати людей у ситуаціях конфліктів, катастроф, вимушених переміщень та уможлилювати системні зміни, які запобігають таким ситуаціям

ВІЗІЯ

Створити сприятливі умови, у яких ВПО, біженці та особи без громадянства можуть відновити мирне життя, реалізувати власні здібності, а також сприяти добробуту місцевих громад

Дякуючи співпраці й солідарності ми продовжуємо рухатися, непохитно прагнучи до більш справедливого та рівноправного світу

НАГЛЯДОВА РАДА БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ»

Наглядова рада — середовище зовнішніх експертів, які моніторять виконання стратегії орган управління, що складається із зовнішніх експертів, які моніторять виконання стратегії та бюджету, включаються в обговорення і надають рекомендації щодо напрямів розвитку Фонду.

Євген Полтенко
голова наглядової ради,
проектний менеджер
у Watu Africa

У 2023 році, в умовах постійних зовнішніх потрясінь та викликів, БФ «Право на захист» продовжував швидко реагувати на потреби бенефіціарів, які постійно змінюються. Розв'язуючи нагальні суспільні запити, Фонд також знаходив можливості для розбудови внутрішнього потенціалу й створення інновацій. Діяльність Фонду вийшла за межі України, забезпечуючи підтримку українцям, які перебувають у Польщі. Таке динамічне реагування є прикладом уваги до проблем тих наших співвітчизників, хто був змушений переміститися за кордон.

Непохитна відданість справі та стійкість, яку демонструє команда БФ «Право на захист», підтверджує роль Фонду як взірця професіоналізму й служіння людству.

Марк Гетфілд
заступник голови
наглядової ради,
голова HIAS

Мелінда Герінг
членкиня наглядової ради,
старша радниця
в БФ Razom for Ukraine

Джок Мендоза-Вілсон
член наглядової ради,
директор з міжнародних
відносин і зв'язків
з інвесторами СКМ

КОМАНДА ФОНДУ

У 2023 році наше прагнення допомагати тим, хто цього потребує, лише посилюється.

Зокрема було створено групи кризового реагування: наші співробітники пройшли якісну підготовку для роботи в небезпечних локаціях. Перша така група працювала на постраждалих територіях після підриву Каховської ГЕС. Попри ризики, ініціативна група із 23 працівників зі Львова, Києва, Чернівців, Миколаєва, Сум, Дніпра, Харкова, Полтави й Вінниці вирушила на допомогу. Завдяки небайдужості наших працівників, які тоді відгукнулися, ми змогли підтримати понад 3 000 постраждалих людей Херсонщини.

Групи кризового реагування було започатковано як новий формат надання допомоги в небезпечних локаціях для оперативного реагування на надзвичайні події. До кінця 2023 року повну підготовку до роботи у кризових ситуаціях пройшли вже 90 працівників Фонду.

Надія Ковальчук
Програмна директорка
БФ «Право на захист»

Відданість і хоробрість нашої команди у реагуванні на виклики сьогодення є прикладом духу милосердя й стійкості, який визначає нашу організацію. З кожною місією з реагування на кризу, кожним бенефіціаром, який отримав допомогу, ми утверджуємо наші незмінні цінності й продовжуємо роботу.

1 156

працівників БФ «Право на захист» в Україні

724

жінки

432

чоловіки

Допомагати тим, хто цього потребує

Історія соцпрацівниці Марини Кравчини

Марина Кравчина двічі вимушена була покинути свій дім. У 2014 році вона виїхала з Авдіївки у містечко Родинське на Донеччині, де разом із сім'єю прожила майже сім років. За цей час Марина облаштувала життя на новому місці, син вступив до університету. Вона ж одразу після переїзду вирішила допомагати своїм землякам й організувала волонтерський штаб. Так Марина познайомилася з працівниками БФ «Право на захист». А невдовзі її запросили працювати фахівчицею з моніторингу.

У 2020 разом із родиною Марина вирішила повертатися додому, у рідну Авдіївку. З Фонду жінка звільнилася, адже посад у цьому місті не було. Після повернення додому вони почали знову будувати своє життя з нуля.

Після початку повномасштабного вторгнення Марині разом із родиною довелося покидати дім удруге. Тепер вони перемістилися до Кривого Рогу. Шукаючи роботу, жінка звернулася до БФ «Право на захист» у місті. Зараз вона — соціальна працівниця Фонду.

«Я щодня працюю з людьми слухаю їхні історії. Часто вони про дуже непростий шлях, але водночас — про стійкість наших людей, про їхній дух. Це надихає і дає мені силу працювати далі. Я рада, що можу допомагати людям та бути з ними у такий важкий час. Для мене честь бути частиною такої важливої справи», — зазначила Марина Кравчина.

90

осіб, підготовлених до роботи в кризових групах

52

чоловіки

38

жінок

11

працівників БФ «Право на захист» у Польщі

10
жінок

1
чоловік

За даними ВНУТРІШНЬОГО ОПИТУВАННЯ,* ~31% ПРАЦІВНИКІВ Є ВПО, ~40% — ПРИЙШЛИ ДО ФОНДУ З БІЗНЕС-СЕКТОРУ

* В опитуванні взяло участь 700 працівників Фонду, що складає близько 60% від загальної кількості співробітників.

НАПРЯМИ РОБОТИ БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ»

ДОПОМОГА ВПО ТА ПОСТРАЖДАЛОМУ НАСЕЛЕННЮ

ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА

Юристи й адвокати БФ «Право на захист» — це потужна команда фахівців у сфері права. Щороку команда офлайн, онлайн і на виїзді в складі мобільних груп надає десятки тисяч безоплатних юридичних консультацій із питань, пов'язаних із вимушеним переміщенням.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА

Команда психологів БФ «Право на захист» допомагає осмислити досвід війни, позбутися посттравматичних симптомів і вчить людей шукати мотивацію жити далі. У межах напряму надають індивідуальні консультації, проводять групи підтримки, організують просвітницькі тренінги й освітні події, розвивають спроможність державних соціальних служб у громадах.

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ЗАХИСТ

Фахівці БФ «Право на захист» консультують постраждалих від війни щодо отримання гуманітарної та соціальної допомоги, інформують про можливості й допомогу в отриманні соціальних / медичних / освітніх послуг.

Окрім того, Фонд допомагає з транспортуванням і супроводом до органів державної влади та установ охорони здоров'я маломобільним групам населення, а також сприяє підвищенню спроможності громад.

МОНІТОРИНГ ЗАХИСТУ ПРАВ

БФ «Право на захист» моніторить дотримання прав ВПО та постраждалих від війни, доступність соціальних, медичних та інших послуг, виявляє позитивні практики, а також порушення й невідповідності для дальшої адвокації на місцевому й державному рівнях. Спеціалісти Фонду слідкують за дотриманням прав людини на міжнародних пунктах пропуску, у місцях тимчасового проживання (МТП) ВПО, консультують, супроводжують і перенаправляють на інші види допомоги.

АДВОКАЦІЯ ПРАВ ВПО ТА ПОСТРАЖДАЛОГО НАСЕЛЕННЯ

Напряму реалізує заходи для захисту прав бенефіціарів через системні зміни. Зокрема розробляє й адвокатує зміни чинного законодавства у сфері прав внутрішньо та зовнішньо

переміщених осіб, постраждалого внаслідок війни населення, біженців та осіб без громадянства, а також зниження ризику виникнення екологічних катастроф. Команда працює на локальному, національному та міжнародному рівнях.

ГРОШОВА ДОПОМОГА

Програма грошової допомоги покликана задовольнити потреби бенефіціарів: першочергові, у житлі, у подоланні кризової ситуації, що виникли через війну. Команда Фонду реалізує обидві моделі надання грошової допомоги: як виконавчий партнер зі збору даних та інформування щодо отримання грошової допомоги, так і в межах повного проєктного циклу, де БФ «Право на захист» здійснює всі етапи процесу надання грошової допомоги бенефіціарам, зокрема виплату коштів.

ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА ВКЛЮЧЕНОСТІ

Програма спрямована на підвищення економічної спроможності населення України, зокрема вразливих груп, а також на розвиток і відновлення громад,

що постраждали від війни або прийняли багато внутрішньо переміщених осіб. Заходи охоплюють навчання, юридичні й кар'єрні консультації, психологічну та коучингову підтримку, гранти на розвиток бізнесу.

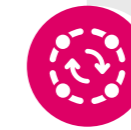
МАТЕРІАЛЬНА (НЕГРОШОВА) ДОПОМОГА

Програма розподіляє благодійну допомогу індивідуально й інституційно. Індивідуальна допомога призначена для підтримки ВПО та осіб, які постраждали від війни або перебувають у складних життєвих обставинах. Інституційну допомогу спрямовано на вдосконалення спроможності соціальних установ для надання якісних послуг, а також для поліпшення умов у МТП.

КООРДИНАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ МІСЦЯМИ ТИМЧАСОВОГО ПРОЖИВАННЯ (СССМ)

Програма спрямована на забезпечення ефективної організації та координації місць тимчасового проживання, зокрема — належних умов для проживання ВПО. Основні завдання програми включають управління об'єктами, доступними для тимчасового проживання, ведення обліку осіб, що скористалися цими послугами, забезпечення необхідних ресурсів і підтримки для безпеки й комфорту мешканців МТП. Окрім того, програма спрямована на подальшу інтеграцію осіб у громади, що приймають.

СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ ТА ПОРОЗУМІННЯ

Місія напряму — розбудова мирного та інклюзивного середовища, об'єднуючи дослідження, навчання, аналіз, комунікації та дії. Команда організовує майданчики для діалогу всередині громади (на місцевому рівні), координацію між експертами, співпрацю з органами державної влади. Неабияку роль приділено комунікації та створенню об'єднувальних нарративів.

ПРАВОВА ДОПОМОГА БІЖЕНЦЯМ ТА ШУКАЧАМ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

Фонд надає безоплатну юридичну допомогу біженцям і шукачам захисту в Україні та за кордоном. Фахівці супроводжують справи в суді, проводять соціальні консультації та підтримують розвиток спільнот біженців, займаються моніторингом пунктів тимчасового перебування іноземців, адвокацією змін до міграційної політики держави й стратегічним судочинством.

ПРАВОВА ДОПОМОГА ОСОБАМ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

БФ «Право на захист» надає особам без громадянства, особам під ризиком безгромадянства та недокументованим особам безоплатний юридичний супровід із кінцевою метою підтвердження належності до громадянства України / іншої країни або набуття громадянства й отримання паспорта. Фахівці організують тренінги та круглі столи для підвищення спроможності й обізнаності органів державної влади, адвокатів безоплатної правової допомоги, а також адвокатують зміни в законодавство України задля системного розв'язання питання безгромадянства.

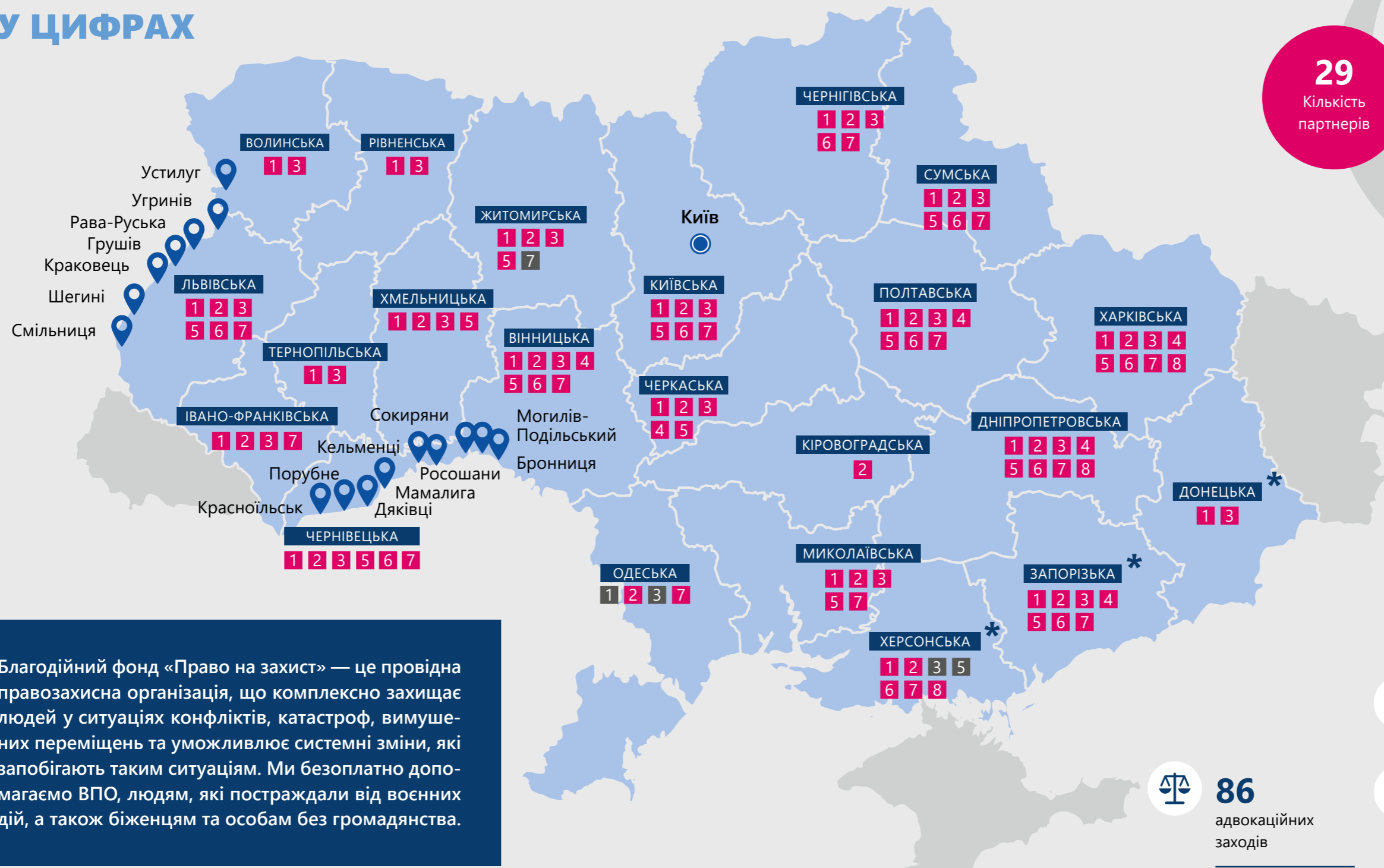

ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ КАТАСТРОФ

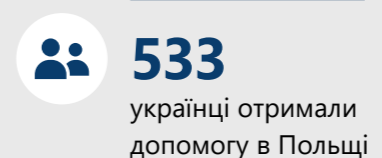
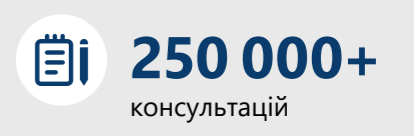
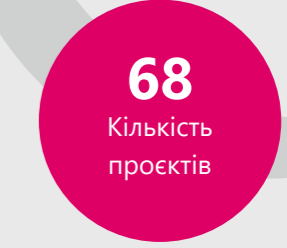
Напряму працює над запобіганням надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру в Україні та/або пом'якшенням їхніх наслідків. У межах напряму Фонд: проводить дослідження й готує аналітичні матеріали, розробляє експертні рекомендації, займається адвокацією, проводить інформаційні заходи, тренінги, надає консультативну та юридичну підтримку з питань захисту екологічних прав та інтересів, матеріальну підтримку.

БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ» У ЦИФРАХ

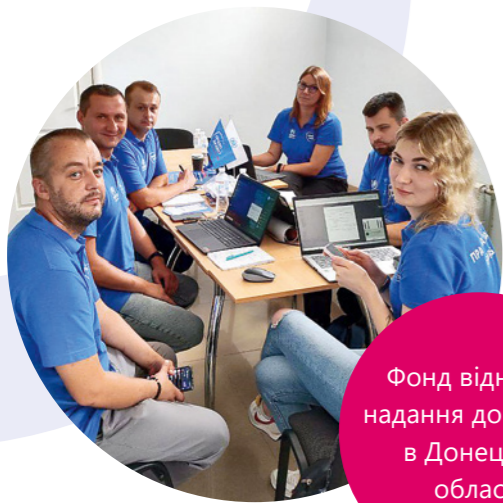
Благодійний фонд «Право на захист» — це провідна правозахисна організація, що комплексно захищає людей у ситуаціях конфліктів, катастроф, вимушених переміщень та уможливорює системні зміни, які запобігають таким ситуаціям. Ми безкоштовно допомагаємо ВПО, людям, які постраждали від воєнних дій, а також біженцям та особам без громадянства.

- Міжнародні пункти пропуску
- Регіон, у якому працює БФ «Право на захист»
- В окремих локаціях з міркувань безпеки
- Працює
- Планується
- 1** Юридична допомога
- 2** Реєстрація на отримання фінансової допомоги
- 3** Моніторинг захисту прав
- 4** Координація місць компактного проживання
- 5** Матеріальна допомога
- 6** Психологічна допомога
- 7** Соціальна допомога тазахист
- 8** Підвищення економічної спроможності та включеності

ВИЗНАЧНІ УСПІХИ БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ» ЗА 2023 РІК

Фонд відновив надання допомоги в Донецькій області

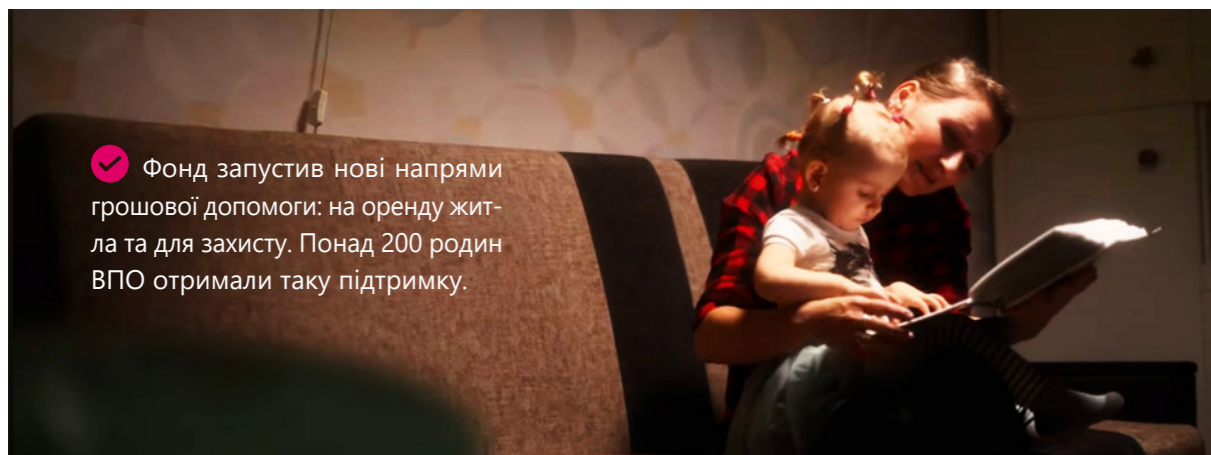

✓ Запустили надання допомоги українським біженцям у Польщі. Це стало важливим кроком для підтримання українців, які вимушено перемістилися й знайшли притулок там.

✓ Фонд розгорнув групи кризового реагування. Уперше такий формат роботи застосували для термінової допомоги населенню, постраждалому від наслідків підриву на Каховській ГЕС. Групи діяли на постраждалих територіях Херсонської та Миколаївської областей п'ять тижнів. На основі цього досвіду Фонд започаткував постійну роботу одинадцяти таких груп в інших регіонах.

✓ Фонд запустив нові напрями грошової допомоги: на оренду житла та для захисту. Понад 200 родин ВПО отримали таку підтримку.

✓ Уперше в Україні Фонд організував базовий курс соціальної, правової та цифрової грамотності для осіб без громадянства.

✓ Розпочато програму «Розвиток практичних навичок та підвищення економічної включеності ВПО та постраждалого населення», у межах якої підтримали 49 підприємців і працевлаштували 31 особу.

✓ Уперше в Україні Фонд провів картографування спільнот біженців і мігрантів, що надають допомогу своїм співвітчизникам та іншим людям в умовах воєнного стану.

У межах напрямку Зменшення ризиків катастроф матеріально підтримано 36 інституцій і 21 громаду для посилення цивільного захисту.

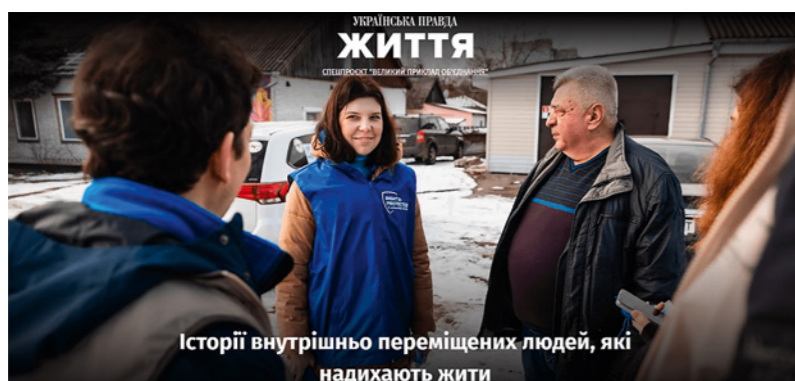

Запроваджено нові типи матеріальної допомоги: розповсюдження наборів для швидкого утеплення будинків та некапітальні ремонтні роботи в соціальних інституціях.

Представники Фонду провели всеукраїнську кампанію для школярів з обізнаності щодо протидії гендерно зумовленому насильству. Вона охопила понад 1 500 учнів у майже 70 школах. Протидію ГЗН було виділено як окремий напрям діяльності Фонду.

✓ Команда напряму Соціальної згуртованості та порозуміння реалізувала дві хвили медіакампанії, спрямованої на подолання стигми щодо ВПО в українському суспільстві. Медіакампанія отримала понад 8,9 млн контактів.

✓ Програма психологічної допомоги БФ «Право на захист» стала частиною Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», започаткованою першою леді Оленою Зеленською.

✓ У 2023 році Фонду довірилися 29 партнерів і донорів. Зокрема, БФ «Право на захист» став першою національною організацією в Україні, що пройшла аудит і здобула право отримувати пряме фінансування Бюро USAID з питань гуманітарної допомоги.

✓ Внесок команди Адвокації у захист прав і свобод людини було відзначено медаллю й подякою від Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

БФ «Право на захист» було включено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

... У вересні разом з Українським Червоним Хрестом і МБФ «Карітас Україна» засновано Альянс українських організацій громадянського суспільства. Його мета — посилення потенціалу місцевих організацій для реагування на кризи й підтримки довгострокової стійкості.

... Понад 10 разів Фонд долучився до міжнародних заходів для мобілізації підтримки з боку світової спільноти й поглиблення розуміння проблем і потреб ВПО, постраждалого від війни населення, а також біженців та осіб без громадянства.

... БФ «Право на захист» було визнано однією з найбільш згадуваних у медіа організацій. За результатами комплексного дослідження «Громадянське суспільство України в умовах війни», проведеного Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення ІСАР «Єднання», Фонд піднявся в рейтингу на 18 позицій у порівнянні з 2022 роком.

КООРДИНАЦІЯ ТА ЛІДЕРСТВО

Фонд завжди докладав зусиль для розбудови лідерства українських організацій громадянського суспільства в реагуванні на кризи.

Фонд співкоординував Кластер захисту в межах гуманітарної системи координування на національному та регіональному рівнях у Вінницькому й Дніпровському хабах. Одним з основних завдань було розширення співпраці й партнерств Кластера. У межах цієї діяльності до активної співпраці долучалися громадські й благодійні організації, органи місцевої влади. Окрім того, було налагоджено постійну співпрацю з органами державної влади національного рівня, зокрема для забезпечення шляхів поширення адвокаційних закликів. На сьогодні це єдиний випадок у світовій практиці, коли місцева організація виступила співкоординатором Кластера захисту не тільки на регіональному, а й на національному рівні.

БФ «Право на захист» продовжив свою діяльність у складі Стратегічної консультативної групи (SAG) при Глобальному кластері з питань захисту. Це дало змогу розширити розуміння глобальних викликів у гуманітарному секторі і як вони впливають на ситуацію в Україні. Залученість до консультативної групи дала змогу привертати увагу міжнародної спільноти до ситуації в Україні. Українська організація вперше стала членом Стратегічної консультативної групи.

Фонд брав активну участь у засіданнях Національної команди з гуманітарних питань (Humanitarian Country Team — НСТ) і був залучений до ухвалення стратегічних рішень на національному рівні в гуманітарній сфері в Україні. Представники БФ «Право на захист» акцентували на найбільш нагальних проблемах, з яким стикалося українське громадянське суспільство й бенефіціари Фонду, і сприяли підвищенню ефективності й координації гуманітарних заходів.

У середині 2023 року БФ «Право на захист» разом із Товариством Українського Червоного Хреста і МБФ «Карітас Україна» стали ініціаторами створення Альянсу українських організацій громадянського суспільства. І вже у вересні 2023 року 13 організацій громадянського суспільства підписали меморандум про заснування Альянсу. Ця платформа була створена для просування українського лідерства в гуманітарному реагуванні й відновленні України. Станом на кінець 2023-го Альянс розпочав роботу над стратегією українського лідерства на п'ять років. У підготовку стратегії включено представників української влади, ООН, міжнародних донорів та організацій, український бізнес.

ДОПОМОГА ВПО ТА ПОСТРАЖДАЛОМУ НАСЕЛЕННЮ

У 2023 році діяльність, спрямована на допомогу ВПО та постраждалому від воєнних дій населенню, охоплювала майже всю територію, підконтрольну Україні, та забезпечувала різнобічну підтримку бенефіціарів: матеріальну (негрошову) допомогу, юридичну допомогу, моніторинг захисту прав, грошову допомогу, СССМ (координацію місць компактного проживання та управління ними), соціальний захист, психологічну допомогу, підвищення економічної спроможності та включеності та адвокацію прав цих груп населення.

Напрямок здійснював як кризове реагування на першочергові потреби, так і сприяв процесу інтеграції ВПО у громадах, що приймають, а також посиленню спроможностей постраждалого населення. У 2023 році команда Фонду застосовувала комплексний підхід у наданні допомоги, намагаючись вирішити якомога більше питань бенефіціарів, використовуючи систему перенаправлень і працюючи через гуманітарні штаби, створені на базі офісів надання грошової допомоги.

ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА

У 2023 році команда юристів БФ «Право на захист» надавала правову допомогу внутрішньо переміщеним особам та особам, що постраждали від війни в Україні.

ПРЯМА ПЕРВИННА Й ВТОРИННА ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА

Пряма первинна юридична допомога полягала в наданні юристами Фонду юридичних консультацій щодо способу й порядку відновлення порушених у зв'язку з війною прав бенефіціарів, їхніх особистих документів тощо.

Вторинна юридична допомога передбачала можливість представництва адвокатами Фонду інтересів бенефіціара з метою розв'язання правових проблем, що не можуть бути вирішені іншим способом.

Польові юристи працювали в офісах, а також у форматі мобільних груп, і здійснювали виїзди у віддалені громади областей України.

ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ НАДАННЯ ДОПОМОГИ БЕНЕФІЦІАРАМ

Первинні та вторинні юридичні консультації

Представлення інтересів бенефіціарів у судах всіх інстанцій у межах вторинної допомоги

Лінія юридичної допомоги БФ «Право на захист» — юридична підтримка телефоном та онлайн

Чат-бот «Юридичний порадник для ВПО»

~103 000

осіб загалом отримали індивідуальну правову допомогу

68 405

консультацій надали польові юристи

3 200+

осіб із них отримали вторинну правову допомогу

ЧАТ-БОТ «ЮРИДИЧНИЙ ПОРАДНИК ДЛЯ ВПО»

Чат-бот надав можливість людям абсолютно безплатно й 24/7 без реєстрації та підписки відшукати відповіді на актуальні юридичні питання (зокрема щодо соціальних виплат і пенсій, особистих документів тощо).

63 491

унікальний користувач скористався чат-ботом на кінець 2023 року

Ключові ПОКАЗНИКИ ЗА 2023 РІК

~ 103 000

бенефіціарам допомогли юристи БФ «Право на захист»

165 804

юридичні консультації надала команда Фонду

55 та 12

юристів адвокатів працювали в команді БФ «Право на захист» на кінець року

ЛІНІЯ ЮРИДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

У будні з 8:00 до 21:00 бенефіціари мали змогу отримати юридичну консультацію телефоном. Так, жителі віддалених населених пунктів і маломобільні особи мали доступ до правової допомоги дистанційно.

Оскільки Лінія допомоги не працювала у вихідні дні, для можливості запису на юридичну консультацію в неробочий час було запроваджено онлайн-форму.

~47 000

бенефіціарів скористалися послугами Лінії допомоги

55 701

консультацію надали оператори Лінії допомоги

ВІДДІЛ СТРАТЕГІЧНОГО СУДОЧИНСТВА

Відділ займався веденням справ, що мали стратегічне значення в національних і міжнародних судах і стосувалися порушень прав ВПО та постраждалих від воєнних дій. Метою роботи відділу було створення прецеденту в судовій практиці для позитивних змін у законодавстві або його застосуванні.

Упродовж 2023 року здійснено супровід стратегічних справ як у національних судах, так і на міжнародному рівні, а саме в Європейському суді з прав людини щодо:

- відшкодування моральної шкоди, спричиненої пораненням особи й загибеллю члена родини,
- отримання статусу людини з інвалідністю внаслідок війни,
- отримання всієї суми заборгованості щодо пенсії ВПО, зокрема отриманої в спадок,
- оскарження незаконних відмов УСЗН у виплаті допомоги на проживання ВПО,
- відновлення втрачених документів на право власності на зруйноване / пошкоджене житло, а також інші справи щодо питань отримання компенсації за пошкоджене / зруйноване житло.

51

стратегічну справу супроводжували юристи Фонду загалом

21

справа на національному рівні має рішення на користь бенефіціарів

2

заяви подано до ЄСПЛ

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА

Програма психологічної допомоги працювала задля підвищення життєстійкості людей, які проживають війну в Україні.

Протягом 2023 року фахівці Фонду надавали прямі послуги бенефіціарам і сприяли підвищенню спроможності громад. «Якщо відновити людину, вона відновить країну», — каже перша леді Олена Зеленська. БФ «Право на захист» відданий цим цінностям, завдяки чому та високій оцінці професійності команди Служби турботи про психічне здоров'я, Фонд став частиною Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

ТЕМАТИКА РОБОТИ ПСИХОЛОГІВ

Навколо цих тем фахівці програми проводили індивідуальну та групову роботу з бенефіціарми, розробляли просвітницькі матеріали й удосконалювали протоколи роботи.

У роботі з громадами психологи найчастіше працювали з такими темами:

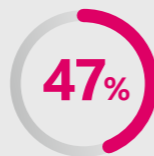
- ефективна комунікація в громаді з вразливими групами населення;
- розрізнення найпоширеніших психічних розладів у роботі надавачів підтримки першої лінії;
- протидія вигоранню для працівників громад;
- інструменти роботи з кейсами гендерно зумовленого насильства.

36 000+
бенефіціарів
психологічних сервісів

21 513
індивідуальних
консультацій проведено

звернень індивідуальних консультацій — це проживання горя втрати

адаптація до нових умов життя

підтримка спроможності реагувати на сильний стрес довкола

ФОРМИ РОБОТИ

Програма охоплювала широкий спектр інструментів для роботи. Такий підхід дав змогу відгукуватися на різні потреби бенефіціарів. Адже в ситуації хронічного стресу, ефективною залишалася гнучкість і пошук унікального рішення. У цьому полягала робота програми — допомогти бенефіціару побачити свої ресурси й знайти найкращі рішення.

Фахівці працювали в складі мобільних груп і в приймальнях регіональних офісів.

Форми роботи, застосовані у 2023 році:

- індивідуальна консультація (класична тривалість: 50 хв);
- кризова консультація в межах груп екстреного реагування (15–60 хв);
- інформаційна сесія з психологом (30 хв);
- сімейна консультація;
- дитяча / підліткова консультація;
- просвітницька група (про стрес і резилієнтність);
- група підтримки (група проживання травм чи важких переживань);
- група розвантаження (арт-терапія, майндфулнес*);
- тренінг щодо підвищення спроможності громади;
- зовнішня супервізія для надавачів допомоги першої лінії;
- інтеграційні заходи в громадах за участі психологів;
- телеграм-канал «Психолог на зв'язку»;
- книга «Психолог на зв'язку»;
- просвітницькі буклети;
- коучинг у межах програми Підвищення економічної спроможності та включеності.

Ключові показники за 2023 рік

3 316
групових заходів проведено

97
спеціалістів із психологічної допомоги

10 000+
примірників книги «Психолог на зв'язку» було розповсюджено в друкованому та електронному форматах

10 238+
підписників телеграм-каналу «Психолог на зв'язку»

Для підсилення горизонтальної взаємодії в секторі психологічного здоров'я і психосоціальної підтримки Фонд організував Форум психологічних служб «Сила спільнот», де об'єднав 62 фахівців із 36 громадських організацій, які надають психологічну підтримку українцям.

* Майндфулнес — методика з когнітивно-поведінкової психотерапії: структуроване дихання, вправи релаксації, уважне усвідомлене думання або тренування стану відсутності думок.

МОНІТОРИНГ ЗАХИСТУ ПРАВ

Моніторингова команда працювала над виявленням тенденцій, нагальних проблем і потреб ВПО та постраждалого від війни населення для подальшого реагування на індивідуальному та системному рівнях.

21
область України
охоплювала
програма

ОСНОВНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2023 РОЦІ

- Моніторинг захисту прав й оцінка потреб ВПО та постраждалого населення.
- Оцінювання потреб установ надання соціальних послуг для покращення їхньої спроможності, а також забезпечення видачі допомоги.
- Допомога з переселенням.
- Допомога в підготовці та реалізації запитів на непродуктові набори.
- Заходи із захисту прав, як-от консультування, супровід, інтервенції на місцевому рівні та перенаправлення всередині Фонду й на інші організації та установи.
- Залучення інших гуманітарних організацій для покращення умов проживання в МТП.
- Участь у координаційних зустрічах для обговорення нагальних питань щодо ВПО та постраждалого населення.

Моніторингові команди консультували ініціативні групи ВПО та органи місцевої влади щодо субвенцій, питань процедури реєстрації ВПО, державних і недержавних програм фінансової підтримки громад, фінансової та нефінансової підтримки ВПО. Усього надано консультацій:

13 098
для органів
місцевої влади

7 637
для ініціативних
груп ВПО

З червня 2023 року монітори Київської та Хмельницької команд зустрічали евакуаційні потяги з Херсону навіть о шостій ранку, надавали бенефіціарам необхідну інформацію, направляли їх для подальшої допомоги, супроводжували до лікарень, державних або банківських установ.

ЖИТЛОВІ РІШЕННЯ

Команда сприяла розробленню й поширенню інформації про житлові рішення, консультувала громади щодо створення фондів тимчасового житла для ВПО та черги на таке житло. Як результат, 13 громад затвердили Положення про формування Фонду тимчасового житла для ВПО згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 495 «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб».

Ключові показники за 2023 рік

55 000+
бенефіціарів

55 909
консультацій

14 883
моніторингові
візити

270
групових сесій

151
фахівців у команді
програми

ТЕМАТИЧНІ МОНІТОРИНГИ

Три тематичні моніторинги для аналізу потреб і проблем ВПО й постраждалого населення здійснила моніторингова служба у 2023 році:

- **Моніторинг наслідків підриву Каховської ГЕС та потреб місцевого населення.** Під час місії екстреного реагування в червні-липні 2023 року було опитано постраждале населення щодо нагальних потреб для планування реагування.
- **Оцінка потреб та підготовки населення до опалювального сезону.** У межах проекту «Зимівля і стійкість: програма CARE Україна» було опитано домогосподарства й ключових інформантів у семи областях для визначення підготовленості до зими, потреб і прогалин у наданні допомоги.
- **Потреби та можливості працевлаштування.** Проведено запитом програми «Підвищення економічної спроможності та включеності внутрішньо переміщених осіб і постраждалих від воєнних дій» для оцінювання ситуації з працевлаштуванням серед ВПО.

МОНІТОРИНГ МІЖНАРОДНИХ / МІЖДЕРЖАВНИХ ПУНКТІВ ПРОПУСКУ (МПП)

Моніторинг здійснювали в п'яти областях на кордоні з Польщею, Румунією, Молдовою та Росією, включно із гуманітарним коридором у Сумській області.

Команди моніторили захист прав, опитували людей, які перетинають кордон, щодо їхніх потреб, проблем і намірів. Фахівці визначали

потреби в покращенні умов очікування на МПП та взаємодіяли з місцевою владою, представниками Державної прикордонної служби й Державної митної служби для встановлення необхідного обладнання, наданого або профінансованого УВКБ ООН.

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ЗАХИСТ

Історія
пані Ніни

Одній вести господарство все важче

У 2023 році БФ «Право на захист» почав надавати послугу «Догляд вдома». Наші соціальні працівники допомагають людям з інвалідністю й людям похилого віку, які через свій стан частково або повністю не можуть себе обслуговувати самостійно.

Із 74-річною пані Ніною із селища Седнів соціальна працівниця Фонду Альона Плющ познайомилася в грудні 2023 року. У жінки є чотири доньки, проте всі вони проживають у різних містах, а одна з них виїхала за кордон під час повномасштабного вторгнення. Навідують жінку вони не часто, адже в кожній з них є свої сім'ї, робота, діти. Через вік і супутні хвороби пані Ніні все важче вести домашнє господарство й пересуватися на далекі відстані, тому в розв'язанні побутових питань їй допомагала соціальна працівниця.

Упродовж трьох місяців фахівчиня БФ «Право на захист» допомагала жінці у веденні домашнього господарства: мила вікна, посуд, прибирала будинок, носила дрова, купувала ліки й продукти. Також соціальна працівниця супроводжувала пані Ніну до лікарні, де їй вдалося розв'язати питання подальшого нагляду та лікування для жінки.

«Соціальна працівниця дуже допомогла мені по господарству та з приготуванням їжі. Я задоволена допомогою, яку отримала від Фонду», — зазначила пані Ніна.

Я дякую соціальній працівниці Фонду за допомогу й турботу. Добре було, коли вона приїздила, бо переважно кожного дня я сама вдома. А з Альоною ми просто могли сісти й поговорити.

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ЗАХИСТ

У квітні 2023 року БФ «Право на захист» було включено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг. Це означає, що Фонд зобов'язався відповідати державним стандартам, а його соціальних працівників офіційно визнано державою надавачами таких послуг.

СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ, НАДАНІ ФОНДОМ

- Інформування населення про соціальні послуги в громаді.
- Консультування щодо гуманітарної та фінансової допомоги від держави та неурядових організацій.
- Представлення інтересів людини в державних установах, допомога в заповненні заяв, форм і бланків для оформлення або відновлення документів.
- Соціально профілактичні заходи для запобігання негативним соціальним явищам.
- Фізичний супровід маломобільних груп населення, які не можуть самостійно добиратися до закладів для отримання послуг.
- Транспортні послуги для маломобільних осіб із використанням спеціально обладнаного мікроавтобуса.
- Кейс-менеджмент як комплексний підхід до вирішення складних життєвих обставин людини.
- Догляд удома за особами похилого віку та особами з інвалідністю.
- Догляд удома за дітьми з інвалідністю, послуги логопеда й реабілітолога за місцем проживання дитини.
- Екстрене (кризове) втручання з метою усунення або зменшення ризиків для загрози життю й здоров'ю людини.

Територія надання: Київська, Сумська, Чернігівська, Полтавська, Харківська, Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Одеська, Львівська, Вінницька, Івано-Франківська, Чернівецька області.

Ключові показники за 2023 рік

- 6 500+** осіб отримали соціальну допомогу
- 411** групових сесій проведено
- ~5 000** учасників сесій
- 145** спеціалістів соціальних інституцій відвідали тренінги
- 53** фахівці в команді програми станом на кінець року

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ

Фахівці Фонду приділяли неабияку увагу саме дітям. Основною формою роботи з ними були групові заняття:

- спортивні й ігрові заходи;
- творчі майстер-класи;
- вебінари й лекції.

Роботу в групах проводили відповідно до інтересів дітей беручи до уваги попереднє опитування, гендерні й вікові особливості.

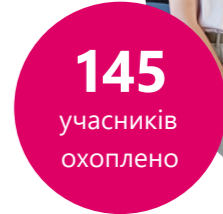
АПРОБАЦІЯ ПРОЄКТУ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ

За ініціативою Міністерства соціальної політики України, фахівці програми взяли участь в апробації проєкту Державного стандарту послуги соціального супроводу сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, для оптимізації сфери соціальних послуг на національному рівні. За результатами пілотування, вони надали рекомендації.

МАЙСТЕРНЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Команда програми розпочала реалізацію Майстерні. Її мета — розвивати соціальну сферу в Україні через підвищення кваліфікації надавачів соціальних послуг державних і недержавних організацій, органів місцевого самоврядування. Перші навчання стартували наприкінці вересня.

Сім тренінгів на теми: «Визначення потреб населення громади в соціальних послугах» і «Гендерно зумовлене насильство. Причини виникнення та шляхи подолання» було проведено в Чернігівській, Чернівецькій, Львівській і Вінницькій областях.

ГРУПОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Основні теми групових сесій, проведених соціальними працівниками Фонду для профілактики негативних соціальних явищ:

- зміни у виплатах ВПО;
- підвищення батьківського потенціалу;
- сейфгардинг як основа безпеки дітей в освітньому середовищі;
- «Доступні ліки» й отримання безоплатних медичних послуг;
- налагодження зв'язків з громадою;
- діджиталізація;
- «Життя наповнене сенсом» для осіб похилого віку;
- питання захисту дітей, соціальні виплати;
- як захистити себе від шахрайства.

ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА ВКЛЮЧЕНОСТІ

Програму створено в травні 2023 року як відповідь на потребу відновлення економічної самозарадності населення. Її мета — сприяти підвищенню економічної спроможності населення України, зокрема вразливих груп, а також економічному розвитку й відновленню громад, що постраждали від війни, і тих, що прийняли велику кількість ВПО.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ-ПОЧАТКІВЦІВ «ПРАВО НА БІЗНЕС»

Програма охоплювала бенефіціарів із м. Харків і Харківської області й складалася із серії офлайн-тренінгів. Вона передбачала пітчінг бізнес-проектів учасників. Важливим елементом курсу був обмін досвідом із місцевими успішними підприємцями, мережування, створення спільноти взаємопідтримки та крос-партнерства між учасниками проекту.

52

бенефіціари пройшли навчання в межах програми «Право на бізнес»

ТРЕНІНГИ ІЗ РОЗВИТКУ М'ЯКИХ НАВИЧОК

Такі тренінги команда програми проводила в Дніпрі й Павлограді для посилення конкурентоспроможності молоді-ВПО на ринку праці.

93

учасники взяли участь у тренінгах

ТРЕНІНГИ З ПІДПРИЄМНИЦТВА

Учасники, які успішно пройшли тренінговий курс із розвитку м'яких навичок, мали змогу більше дізнатися про підприємництво з таких тем:

- Пошук ідеї.
- Створення концепції бізнесу.
- Дієва методика розробки бізнес-плану.
- Цілепокладання — SMART-підхід.
- Проектний підхід до створення та розвитку бізнесу: ключові функції підприємця.
- План дій — успішні кроки для досягнення результату.

28

учасників пройшли тренінги

ГРАНТИ НА БІЗНЕС

Учасники, які успішно завершили навчальну програму «Право на бізнес», мали можливість представити свої проекти й отримати \$3 000 на їх втілення.

49

бенефіціарів отримали такі гранти

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Команда програми надавала консультації бенефіціарам у Харкові, Дніпрі й Павлограді:

- юридичні — з питань трудового, господарського й антидискримінаційного права, приватного підприємництва та оподаткування тим, хто відновлював свою підприємницьку діяльність;
- підтримку від бізнес-менторів для посилення бізнес-планів;
- кар'єрні консультації для працевлаштування внутрішньо переміщеної молоді.

Також було надано коучингову підтримку підприємцям-початківцям, яка включала індивідуальні консультації онлайн та офлайн, групові зустрічі, формування спільноти взаємопідтримки.

ДОСЛІДЖЕННЯ

Для кращого планування підтримки економічної спроможності населення в 14 областях України та місті Київ було проведено дослідження «Потреби та можливості у працевлаштуванні». Розроблення методології та опитування здійснювали спеціалісти моніторингової команди.

Отримані дані допомогли з'ясувати ситуацію з працевлаштуванням серед ВПО, а також дізнатися про перешкоди в працевлаштуванні, потреби в навчанні для перекваліфікації та спроможність підприємств покривати цю потребу.

Ключові показники за 2023 рік

~500

осіб отримали юридичні консультації

391

індивідуальну коучингову сесію, кар'єрну й бізнес-консультацію проведено

150+

осіб пройшли навчання

31

особа працевлаштувалась

46

ФОП відкрито або відновлено після навчання

МАТЕРІАЛЬНА (НЕГРОШОВА) ДОПОМОГА

У 2023 році команда програми підтримувала ВПО та осіб, які постраждали від війни в Україні, або перебували в складних життєвих обставинах (СЖО). Було забезпечено супровід проєктів під час планування типів допомоги, закупівель, координування логістики й видання допомоги бенефіціарам.

Ключові
показники
за 2023 рік

520 000

бенефіціарів
отримали негрошову
матеріальну допомогу

52

фахівці працювали
в команді в грудні
2023 року

Бенефіціарами програми, що отримали матеріальну допомогу у 2023 році, були фізичні та юридичні особи.

Фізичні особи: ВПО, постраждалі від воєнних дій та сім'ї в СЖО таких категорій вразливості: особи з інвалідністю, особи похилого віку, особи, чиє майно постраждало внаслідок активних бойових дій, сім'ї з неповнолітніми дітьми, багатодітні сім'ї, батьки-одиначки, маломобільні особи.

Юридичними особами були неприбуткові інституції, що надають соціальні послуги, а саме: місця тимчасового проживання (МТП), центри надання соціальних послуг, ліцеї, інтернати, відділення соціального догляду, медичні та реабілітаційні установи.

Програма займалася підсиленням потенціалу установ, що надають соціальні послуги, зокрема шляхом проведення ремонтів приміщень. Установам також було передано благодійну допомогу у вигляді матеріально-технічного обладнання (МТО). Це сприяло підвищенню їхньої загальної ефективності й спроможності забезпечувати потреби вразливих груп населення.

КАТЕГОРІЇ ТА ОБ'ЄМИ МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ВІД ФОНДУ

1 000 000+	товарів для облаштування побуту індивідуальних домогосподарств і для соціальних установ та МТП
406 000+	кілограмів продуктів харчування
~3 500	тон паливних брикетів
~73 000	одиниць одягу та взуття
100 000+	гігієнічних та наборів гідності
16 495	немедичних наборів
2 110	навчальних наборів
537	одиниць допомоги для медичного обстеження й лікування

НАДАНА МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА Й ПОСЛУГИ

- Продуктові набори.
- Гігієнічні набори.
- Непродовольчі товари.
- Набори для швидкого утеплення житла.
- Засоби для опалення.
- Побутова техніка.
- Меблі.
- Будівельні матеріали.
- МТО для центрів безоплатної вторинної правової допомоги.
- Облаштування МТП та укріттів.
- Некапітальні ремонти.

Непродовольчі товари розподіляли індивідуально серед бенефіціарів, частину передали в МТП або громади на підставі договорів та актів прийняття-передання.

Також у 2023 році команда запровадила нову активність — розповсюдження наборів для швидкого утеплення будинків із високим рівнем тепловтрат (з дерев'яними вікнами, старими системами опалення, без утеплення фасаду).

1 400

домогосподарств
отримало набори для
швидкого утеплення

У 2023 році напрям започаткував новий тип надання допомоги — некапітальні ремонтні роботи в домогосподарствах ВПО й установах, що надають соціальні послуги. Пілотно було охоплено вісім об'єктів. Наприклад, було здійснено ремонт у бомбосховищі Прилуцької спеціальної школи, де навчають і виховують 82 діти з порушеннями інтелектуального розвитку. Раніше підвал школи використовували як склад, а тепер це комфортне й безпечне укриття для дітей і працівників. У помешканнях ВПО було замінено вікна, входні двері, дах.

ГРОШОВА ДОПОМОГА

У 2023 році програма продовжила працювати з ВПО та постраждалим від війни населенням, але розширила форми надання допомоги й працювала в трьох напрямках:

багатоцільова грошова допомога

грошова допомога на оренду житла

грошова допомога для захисту

Нові команди було створено в Донецькій та Івано-Франківській областях. Загалом програма функціонувала у 22 областях у таких форматах: стаціонарні офіси й мобільні групи (працювали у віддалених громадах, МТП і з маломобільними групами населення).

Усі центри з надання грошової допомоги працювали у форматі «єдине вікно». Бенефіціари за потреби могли отримати юридичну й психологічну підтримку, консультацію щодо отримання

державних послуг, дізнатися про місцеві центри допомоги ВПО та постраждалим від війни тощо.

Пояснення умов програми, додаткові консультації, запис у чергу було забезпечено декількома каналами комунікації: телеграм-каналами, гарячою лінією для проектів повного циклу, імейлом для зворотного зв'язку. Завдяки відгукам бенефіціарів про роботу реєстраторів через QR-коди було забезпечено високу якість надання послуг відповідно до стандартів організації.

БАГАТОЦІЛЬОВА ГРОШОВА ДОПОМОГА

Протягом року БФ «Право на захист» збирав дані громадян на отримання грошової допомоги від УВКБ ООН і в межах співпраці з іншими партнерами.

З 1 жовтня 2023 року за рішенням Гуманітарної команди країни суму виплат було збільшено з 6 660 грн до 10 800 грн на одну людину. Також у співпраці з УВКБ ООН було здійснено виплати на підготовку до зими ~200 000 особам у розмірі 17 460 грн.

481 713

бенефіціарів зареєстровано на отримання грошової допомоги

ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ

Програма грошової допомоги стала прозорим і підзвітним інструментом гуманітарного реагування. Бенефіціарам було забезпечено відкритий доступ до інформації про реєстрацію, умови отримання допомоги та виплати.

100 713

читачів телеграм-каналу «Допомога ВПО від УВКБ ООН»

52 878

консультацій, які опрацьовували чотири оператори на окремій гарячій лінії повного циклу

8 337

звернень, отриманих на електронну пошту програми

ГРОШОВА ДОПОМОГА НА ОРЕНДУ ЖИТЛА

У середині 2023 року розпочався проект із надання грошової допомоги на оренду житла в трьох областях: Київська, Кіровоградська й Черкаська. Цільовою аудиторією були родини, які проживали в МТП, перебували під загрозою виселення в орендованому житлі й у важких життєвих обставинах.

Перед стартом роботи команда програми оцінила ринок нерухомості, визначивши фактичну середню ринкову вартість оренди житла в країні для різних типів квартир. Ці дані лягли в основу розрахунку виплат для учасників програми.

ГРОШОВА ДОПОМОГА ДЛЯ ЗАХИСТУ

У листопаді 2023 року почала працювати програма екстреної благодійної допомоги «Гроші для захисту», спрямована на запобігання, усунення й подолання негативних наслідків наявних або потенційних ризиків у сфері захисту, зумовлених війною.

Програма працювала у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Миколаївській, Харківській і Херсонській областях.

Допомогу надавали індивідуально в межах кейс-менеджменту для реагування на чітко визначені ризики у сфері захисту бенефіціара, коли немає інших шляхів розв'язання проблеми.

Ключові показники за 2023 рік

209

домогосподарств отримали допомогу й шестимісячну компенсацію на оренду житла

27

бенефіціарів отримали грошову допомогу для захисту

3 953

візити мобільних груп

18

пунктів з реєстрації

294

члени команди працювали в період найбільшої активності напряму

КООРДИНАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ МІСЦЯМИ ТИМЧАСОВОГО ПРОЖИВАННЯ (СССМ)

Для впровадження цілей програми, усі спеціалісти координувалися з партнерами кластера СССМ, а також іншими міжнародними й громадськими організаціями, фондами, волонтерськими об'єднаннями й іншими дотичними юридичними особами.

У 2023 програма охоплювала шість областей: Запорізька, Дніпропетровська, Харківська, Полтавська, Черкаська, Вінницька.

ОСНОВНІ ПРОГРАМНІ АКТИВНОСТІ

- Тренінги й воркшопи для ВПО та керівників МТП.
- Інформаційні сесії.
- Інтеграційні заходи.
- Залучення партнерів для проведення заходів.
- Створення й супровід ініціативних груп ВПО.
- Поставлення товарів для ремонтів і виконання внутрішніх ремонтних робіт.
- Супроводження громадських ініціатив.
- Залучення партнерів для надання гуманітарної допомоги.
- Юридичне консультування й розроблення документів для формалізації проживання ВПО координаційних зустрічей тощо.
- Координаційні зустрічі з іншими організаціями для планування спільних заходів і залучення допомоги по напрямках, які не охоплює програма.
- Залучення громад, органів місцевого самоврядування.

ПРОЄКТИ ІНІЦІАТИВНИХ ГРУП

Проекти під керівництвом громад — це форма гуманітарної допомоги, що розширює права і можливості постраждалих громад, передаючи їм право приймати рішення і брати на себе відповідальність за гуманітарний процес. Вони базуються на рішеннях, які самі громади визначають, пропонують і впроваджують, використовуючи власні можливості й ресурси. Такі проекти сприяють соціальній згуртованості, стійкості та гідності, а також об'єднують і залучають як переміщених осіб, так і жителів громад, що приймають.

25

проектів від ініціативних громад було реалізовано за рік: коворкінги, дитячі та спортивні кімнати, кімнати для творчості, швейні майстерні, спортивний майданчик, велопарковка, соціальний гардероб, дитячий майданчик тощо

28

проектів планується завершити у 2024 році

ТРЕНІНГИ Й ІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ВПО ТА ЖИТЕЛІВ ГРОМАДИ

Окрім здобуття нових навичок, метою тренінгів також були: соціалізація, інтеграція ВПО в громади й активна участь в ухваленні важливих рішень. Тренінги охоплювали різноманітну тематику: пожежну й мінну безпеку, працевлаштування, життєстійкість, юридичну й медіаграмотність.

Інтеграційні заходи спонукали ВПО ділитися цікавими ідеями з покращення побуту, виражати власну творчість та відволікатися від тривожних думок. Такими заходами були: екскурсії, ярмарки, велозабіги, теніс, дитячі свята, майстер-класи й воркшопи до свят (декорування пасок, виготовлення новорічного декору тощо).

ТРЕНІНГИ ДЛЯ КЕРІВНИКІВ МТП ТА УЧАСНИКІВ ІНІЦІАТИВНИХ ГРУП

Для комплексного вирішення актуальних запитів від стейкхолдерів використовували як індивідуальні консультації, так і воркшопи й тренінги для керівників МТП, що дало можливість не лише вчитися, а й обмінюватися досвідом.

Теми, які мали найбільший попит

- Облік та оподаткування гуманітарної та благодійної допомоги.
- Функціонування МТП.
- Проектний менеджмент.
- Робота з конфліктами, управління емоційним кліматом.
- Тайм-менеджмент.
- Управлінська грамотність.

Ключові показники за 2023 рік

110

МТП підтримано ремонтними матеріалами або інструментами

515

тренінгів проведено

660

інформаційних сесій проведено

53

проекти ініціативних груп

48

фахівців працювали в команді програми станом на грудень 2023 року

127

МТП охоплено діяльністю програми

10 000+

осіб охоплено діяльністю програми

КРИЗОВЕ РЕАГУВАННЯ ПІСЛЯ КАТАСТРОФИ НА КАХОВСЬКІЙ ГЕС

У червні 2023 року внаслідок підриву Каховської ГЕС постраждало населення Херсонської області й прилеглих районів Миколаївської області: було затоплено населені пункти, зруйновано будівлі, водопровідні мережі й іншу інфраструктуру, втрачено майно, людям було складно отримати життєво важливі послуги.

Для термінової реакції та допомоги постраждалим Фонд запустив групи кризового реагування, які діяли на постраждалих територіях Херсонської та Миколаївської областей. Ці групи склалися з працівників, які виявили добровільне бажання допомогти й пройшли належну підготовку.

~3 000

бенефіціарів вдалося охопити в межах місії

Місія тривала з 24 червня до 28 липня. Протягом цього часу групи кризового реагування робили все, щоб надати комплексну допомогу (юридичну, соціальну, психологічну, грошову) якомога більшій кількості людей, а також оцінювали потреби постраждалого населення для надання матеріальної допомоги. Зокрема Фонд використовував три автомобілі, обладнані для потреб маломобільного населення, забезпечивши транспортні послуги для осіб похилого віку та людей з інвалідністю й гнучке доставлення гуманітарної допомоги в найвіддаленіших громадах.

Ключові показники місії
Бенефіціари отримали:

503
юридичну допомогу

293
кризові втручання (зокрема послугу транспортування)

392
інші соціальні послуги

153
психологічну допомогу

1 107
зарєєстровано на грошову допомогу

1 685
матеріальну допомогу

22 серпня в м. Київ БФ «Право на захист» провів круглий стіл «Координація гуманітарного реагування в надзвичайних ситуаціях: подолання наслідків підриву Каховської ГЕС». Його метою було обговорити досвід організацій, які брали участь у безпосередньому реагуванні на цю надзвичайну ситуацію, аби напрацювати спільні механізми кризового реагування.

АДВОКАЦІЯ ПРАВ ВПО ТА ПОСТРАЖДАЛОГО НАСЕЛЕННЯ

У 2023-му Фонд адвокував права ВПО та постраждалого від війни населення за напрямками: соціальний захист, свобода пересування, захист власності, житлових і земельних прав, доступ до медичних послуг, захист прав дітей, цифровізація у сфері соціального захисту.

У результаті надання експертної підтримки органам державної влади на національному рівні:

- напрацьовано юридичні механізми відео-ідентифікації пенсіонерів з числа ВПО для виплати пенсії;
- збережено допомогу на проживання для вразливих категорій ВПО;
- удосконалено процес імплементації законодавства про соціальні послуги;
- напрацьовано регулювання питань функціонування місць тимчасового проживання ВПО;
- забезпечено гідні умови перетину державного кордону, зокрема усунуто порушення на міжнародних пунктах пропуску Львівської області;
- проведено консультації щодо порядку встановлення інвалідності для дитини;
- напрацьовано пропозиції до законодавства щодо реабілітації для цивільного населення;
- напрацьовано комплексні стратегії захисту дітей, постраждалих унаслідок війни, зміцнено

правові механізми підтримки дітей, позбавлених батьківського піклування, й евакуйованих за кордон;

- напрацьовано пропозиції для створення інтегрованої цифрової системи для захисту права власності в умовах війни й упровадження інноваційних цифрових рішень у сферу соціального захисту.

Фонд брав участь у роботі трьох координаційних штабів, дев'яти робочих і чотирьох експертних рад і груп, створених при Міністерстві з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міністерстві соціальної політики України, Міністерстві юстиції України, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини та його представниках.

Завдяки адвокаційним інтервенціям внесено зміни до місцевих програм підтримки ВПО, посилено спроможність громад у створенні фондів тимчасового житла й діяльності рад ВПО.

Внесок команди у захист прав і свобод людини й громадянина України у 2023 році було відзначено медаллю й подякою від Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

ОРГАНІЗОВАНІ ЗАХОДИ

Шість національних експертних дискусій стали платформами для обговорення питань захисту прав ВПО та постраждалого населення між представниками державної влади, органів місцевого самоврядування та громадськості:

- «Відновлення правовстановлюючих документів за відсутності доказів»;
- «Перетин кордону України: виклики та перспективи»;
- «Розвиток соціальних послуг під час війни: виклики та можливості»;
- «Порцелянове дитинство: шляхи до щастя маленьких українців»;
- «Діти, евакуйовані за кордон: шлях додому»;
- «Право власності на об'єкти нерухомого майна: від загрози до захисту».

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ ЗАХОДАХ

Адвокаційні меседжі Фонду лунали на таких міжнародних майданчиках:

- Дні громадянського суспільства Комітету сприяння розвитку Організації економічного співробітництва та розвитку (Париж, Франція);
- «Захист прав українських дітей, які постраждали від війни, вимушеного переселення та еміграції» (Брюссель, Бельгія);
- Саміт «Світ для України» (Жешув, Польща);
- Друга й Третя гуманітарні зустрічі старших посадових осіб (SOM) щодо України (Брюссель, Бельгія та Осло, Норвегія);
- Варшавська конференція з людського виміру ОБСЄ (Варшава, Польща);
- Шоста щорічна гуманітарна консультація МОМ-НУО для формулювання дієвих рекомендацій щодо кращої оперативності локалізації та реагування (Женева, Швейцарія);
- Міжнародна конференція з питань відновлення України (Лондон, Великобританія).

Ключові показники за 2023 рік

48

коментованих проєктів нормативно-правових актів

86

адвокаційних заходів

16

адвокаційників працювало в команді

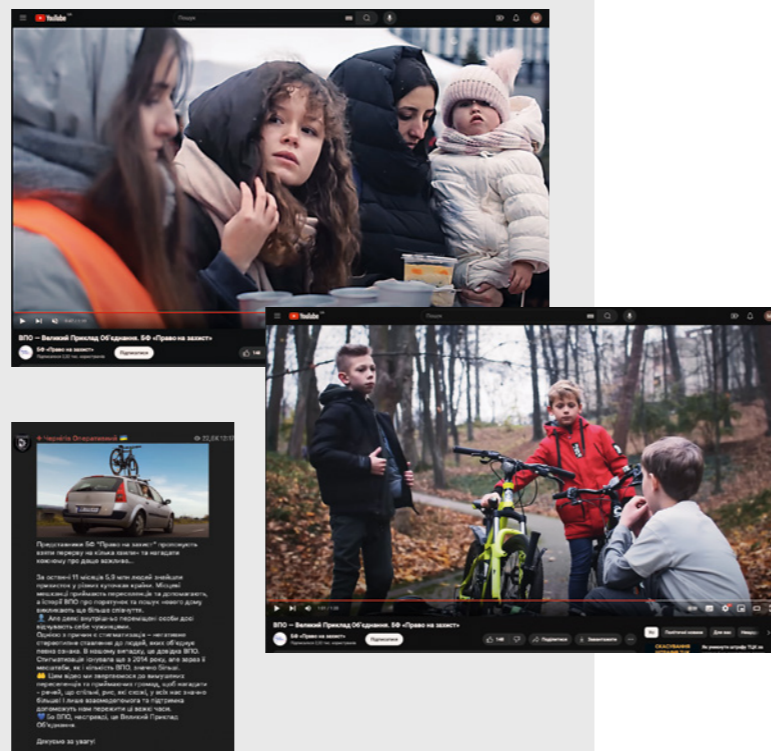
СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ ТА ПОРОЗУМІННЯ

У 2023 році Фонд продовжив працювати над посиленням згуртованості, налагодженням діалогу та співпраці між різними соціальними групами в Україні (ВПО, мешканцями громади, тими, хто повернувся в рідну громаду, владою на всіх рівнях та іншими). Напрямок приділяв велику роль комунікації й створенню об'єднувальних наративів, зокрема з використанням мистецьких інструментів. У 2023 році команда активніше працювала над розвитком громад через інструменти місцевої демократії. Також залишалося важливим посилювати й розвивати експертне середовище практиків діалогу в Україні.

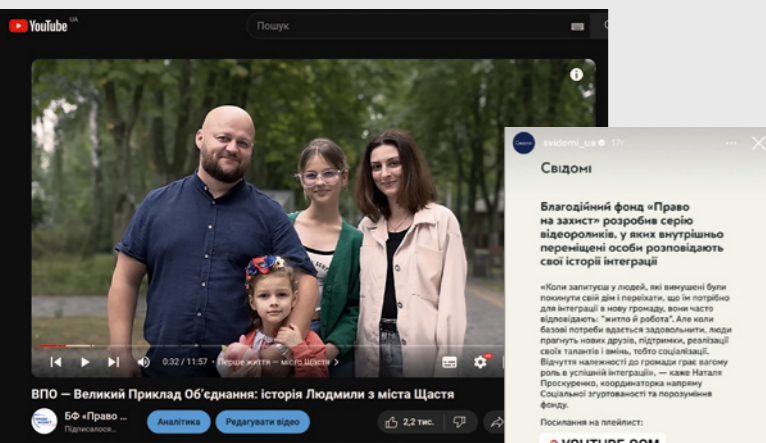
КОМУНІКАЦІЙНА КАМПАНІЯ, СПРЯМОВАНА НА ІНТЕГРАЦІЮ ВПО

Команда реалізувала дві хвили медіакампанії, спрямованої на подолання стигми щодо ВПО в українському суспільстві.

Етап 1 Лютий-травень. Місією кампанії було викликати емпатію до переселенців серед людей, які можуть мати певні стигми, упередження. Було створено соціальний ролик, у якому намагалися показати, що тільки усвідомлюючи та розуміючи досвід і біль кожного українця / українки під час цієї війни ми зможемо подолати все разом. Ролик промотувався на YouTube, в Instagram і телеграм-каналах, а також був підсилений статтями в національних ЗМІ й виступами на телебаченні.

Етап 2 Кінець 2023 року. Мета — показати успішні історії інтеграції ВПО, які б змогли надихнути і представників громад, що приймають, і переміщених людей для спільної заради руху вперед і розвитку. У межах кампанії було створено п'ять відеороликів для YouTube, які також промотувалися і підсилювалися статтями в національних медіа.

ЗАХОДИ, ОРГАНІЗОВАНІ ФОНДОМ

Конференція «Українські підходи до справедливого та сталого миру» організована Фондом разом зі Спільнотою практиків діалогу України. Захід зібрав представників громадянського суспільства України й представників міжнародних організацій, які працюють у сфері миробудівництва й посилення соціальної згуртованості. Учасники представили результати реалізованих миробудівничих проєктів та ініціатив і дослідили можливості співпраці для покращення спільних результатів.

Ключові показники за 2023 рік

- **5** національних заходів
- **2** міжнародні заходи
- **5** громад залучено в проєкти із соціальної згуртованості та розвитку
- **2** медіакампанії

РОБОТА З ГРОМАДАМИ

У грудні розпочалися два проєкти для сприяння інтеграції ВПО в громади, що їх приймають, через інструменти місцевої демократії (три громади Чернівецької, Вінницької та Одеської областей) та участь жителів громад у процесах відбудови України (громади в Харківській області).

Участь у заходах

Міжнародний вебінар щодо концепцій і підходів Проактивного Захисту, організованого Глобальним Кластером Захисту. Під час заходу розглянули й проаналізували ризики виникнення конфліктів і методи підтримки громадян, які потерпають від проблем, спричинених війною.

Форум громадянського суспільства України, організований Salzburg Global Seminar. На заході кілька робочих груп, одну з яких фасилітував Фонд, визначили пріоритети для країни, зокрема конкретні рекомендації для зацікавлених сторін щодо підтримки прав, повернення та інтеграції переміщених осіб і біженців. Було обговорено й питання відбудови та соціальної інтеграції звільнених територій як частину загальноукраїнського проєкту національної ідентичності (Зальцбург, Австрія).

Форум громадянського суспільства «Обриси майбутнього: перемога, відновлення та модернізація України» (Київ).

Форум «Практики трансформації конфліктів та соціальної згуртованості під час війни» (Київ).

ПРАВОВА ДОПОМОГА БІЖЕНЦЯМ ТА ШУКАЧАМ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

Історія
Азата

Шлях до отримання документів

Азат покинув Таджикистан* у 2000 році. Йому довелося поїхати зі своєї батьківщини, оскільки його як члена релігійної партії переслідувала влада його країни та РФ за релігійні та політичні погляди. Тоді чоловік жив у кількох різних країнах, та врешті приїхав шукати захисту до України й залишився тут.

Азат має дружину з Казахстану*, яка належить до тієї самої партії, і є шукачкою захисту в Україні. Вони перебувають у релігійному ісламському шлюбі й виховують разом чотирьох дітей.

У червні 2016 року Азат за підтримки юристів напряму правової допомоги біженцям та шукачам захисту БФ «Право на захист» подав заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Отримати такий довгоочікуваний документ — посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, йому вдалося лише через сім років.

«На відміну від мене, моя дружина і наші діти ще не отримали захисту від України. Ця процедура достатньо важка й багаторівнева. Заява моєї дружини розглядається окремо. На жаль, вона має попередню відмову від міграційної служби, адвокат Фонду вже оскаржує її в суді. Тож доля нашої родини зараз залежить також від цього рішення», — пояснив Азат.

Чоловік має освіту й досвід у будівельній справі, мріє розпочати власний бізнес, а саме — будівництво модульних будинків. Для цього разом з іншими членами спільноти Азат пройшов бізнес-курс, який організував БФ «Право на захист» за підтримки УВКБ ООН. Там він дізнався про складання фінансового, виробничого й організаційного планів, а також підготував бізнес-план для реалізації власної ідеї.

* Імена й країни походження героїв цієї історії змінено

В умовах, коли мільйони українців втратили дім через війну та потребують даху над головою, такі технології, як модульне будівництво, дуже актуальні. Хочеться вірити, що мій досвід та зусилля допоможуть людям, які, як і я, потребують нового дому

ПРАВОВА ДОПОМОГА БІЖЕНЦЯМ ТА ШУКАЧАМ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

У 2023 році Фонд надавав юридичну й соціальну допомогу біженцям та шукачам захисту в Україні та адвокатував права тих із них, хто вимушено перемістився за кордон. Зусилля сфокусували на розширенні можливостей спільнот і створенні умов для самозабезпечення.

АДВОКАЦІЙНА КАМПАНІЯ НА ПІДТРИМКУ БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ

До Всесвітнього дня біженців Фонд та ще вісім правозахисних організацій опублікували відеозаяву та позицію щодо дотримання прав біженців під час воєнного стану в Україні.

У жовтні на Варшавській конференції з людського виміру ОБСЄ представниця Фонду закликала владу України виконувати міжнародні зобов'язання у сфері міжнародного захисту й не допускати дискримінації.

АДВОКАЦІЯ ПРАВ ТИХ, ХТО ПЕРЕМІСТИВСЯ В ЄС

Фонд докладав зусиль, щоб питання безперешкодного доступу бенефіціарів до тимчасового захисту залишалось у фокусі органів влади ЄС та країн, що приймають. Для цього:

- опублікували статті в медіа щодо складнощів, з якими стикаються такі біженці (EU Observer, European Law Blog);
- долучилися до експертних обговорень у Турині, Брюсселі, Варшаві, Барселоні;
- презентували у Брюсселі дослідження «Труднощі, з якими стикаються шукачі захисту та біженці, які тікають від війни в Україні до ЄС».

РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СПІЛЬНОТ

Фонд за підтримки УВКБ ООН організував онлайн-курс і започаткував програму грантів для реалізації бізнес-ідей біженців та шукачів захисту на загальну суму 740 000 гривень. У Харківській та Львівській областях бенефіціари отримали

фінансування на кав'ярню, чебуречню, чайну та сервіс із внутрішніх оздоблювальних робіт.

Жінки спільноти біженців у Дрогобичі за підтримки Фонду відвідали сесії з педіатром та ендокринологом.

Ключові показники за 2023 рік

433

особи отримали юридичну та/або соціальну допомогу

1 921

консультацію проведено

116

судових справ

11

фахівців працювали в команді в грудні 2023 року

ЗАХОДИ, ОРГАНІЗОВАНІ ФОНДОМ

Круглий стіл «Роль суддів у наближенні міжнародного захисту в Україні до стандартів ЄС» разом з Національною школою суддів та УВКБ ООН. Спікери — експерти та судді з ЄС, учасники — судді апеляції та Верховного Суду.

Тренінг «Забезпечення реалізації прав осіб без громадянства, біженців та шукачів захисту» для представників центрального та регіональних офісів Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

ДОСЛІДЖЕННЯ

«Міграційна політика України щодо іноземців з урахуванням перспективи повоєнного відновлення». У дослідженні запропоновано кроки для держави в напрямі відбудови із залученням трудових ресурсів з інших країн, які мають здійснюватися паралельно із зусиллями для повернення українців з-за кордону та підвищення ефективності використання потенціалу працівників в Україні.

«Спільноти як ресурс підтримки біженців та шукачів захисту в Україні». Перше картографування спільнот біженців в Україні, де зібрано дані про громадські організації та об'єднання іноземців в Україні. Експерти розробили рекомендації для органів влади, неурядових та міжнародних організацій і самих спільнот біженців, аби підсилити спільноти й полегшити процес інтеграції біженців в українське суспільство.

ВІДДАЛЕНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ІНФОРМУВАННЯ БЕНЕФІЦІАРІВ

Фахівці напряму консультували бенефіціарів офлайн у Львові, Києві та Харкові, онлайн — у телеграм-каналі «Refugee Helper».

743

підписники на телеграм-каналі «Refugee Helper»

ПРАВОВА ДОПОМОГА ОСОБАМ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

Історія
Асаль

*Дізнатися,
що тебе не існує*

Коли Асаль було півтора року, вона разом із батьками переїхала в Крим з Узбекистану. Там дівчина жила до свого 19-річчя. А тоді вирішила виїхати з окупованого Криму на материкову частину України. Асаль планувала вступити в університет, здобути освіту, жити й працювати тут і, звісно ж, отримати паспорт. Коли дівчина дісталась материкової частини України, у неї не було жодних документів. Із собою вона мала лише свідоцтво про народження, яке було видане в Узбекистані. Після переїзду виявилось, що отримати тут документи для неї не так просто. Хоча її мама та бабуся — громадянки України, дівчина вперше почула, що є особою без громадянства.

«Коли я була недокументована зовсім, у мене не було жодної змоги довести, що я — це я, бо мене як такої не було взагалі. У тебе немає жодних документів, попри те, що ти більшість життя прожила на території України, що знаєш українську мову, є носієм цієї культури. Тебе не існує в правовому просторі України», — розповіла Асаль.

Без документів вона стикнулася із безліччю труднощів: не змогла вступити в університет, знайти офіційну роботу чи навіть придбати квиток на потяг. Дівчина самотужки намагалась отримати документи, однак на цьому шляху зіткнулась із безліччю труднощів і бюрократичних перепон.

Тоді вона познайомилася з БФ «Право на захист». Старша юристка напряму правової допомоги особам без громадянства Фонду Вікторія Волинська спершу допомогла Асаль отримати посвідку на тимчасове проживання як особі без громадянства. З нею дівчина змогла вийти заміж і знайти офіційну роботу. Також надалі такий документ допоміг Асаль отримати паспорт і стати громадянкою України. Загалом її юридичний супровід БФ «Право на захист» тривав понад три роки.

Найбільша проблема, з якою я стикалася, — це втрата свого часу, бо я не змогла здобути освіту чи поїхати в Крим до батьків

ПРАВОВА ДОПОМОГА ОСОБАМ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

У 2023 році Фонд надавав юридичну та соціальну допомогу особам без громадянства, а також адвокатував за доступ до процедури визнання особою без громадянства, права таких осіб і тих недокументованих осіб, які вимушено перемістилися.

МІЖНАРОДНІ ЗАХОДИ ЗА УЧАСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ ФОНДУ

•••

Європейська конференція з безгромадянства (Іспанія), організована Європейською мережею з питань безгромадянства.

•••

Лекція-відкриття сьомого й дев'ятого онлайн-курсів із безгромадянства від Міжнародного інституту гуманітарного права (Італія). Їх відвідали понад 120 представників органів державної влади, місцевих і міжнародних організацій із більше ніж 30 країн світу.

АДВОКАЦІЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

- Фахівці напряму внесли пропозиції до проекту Закону України щодо права дитини набути громадянство України незалежно від статусу її батьків, якщо дитина народжена на території України й може стати ОБГ.
- Фонд провів конференцію «Реєстрація народження для кожної дитини в Україні: досягнення, проблеми та шляхи вирішення» спільно з УВКБ ООН та за підтримки Мін'юсту, де говорили про проблеми реєстрації народження дітей.
- Фонд спільно з Європейською мережею з питань безгромадянства підготував подання до Єврокомісії щодо запобігання безгромадянству у зв'язку зі статусом кандидата на вступ до ЄС.
- Керівниця напряму правової допомоги особам без громадянства Софія Кордонець стала співавторкою статті «Забуті жертви війни: особи без громадянства в Україні» у журналі «Огляд вимушеної міграції».

Ключові показники за 2023 рік

~1 000
бенефіціарів

141
особа отримала
паспорт громадянина
України

7 294
консультації

180
судових справ
з питань
безгромадянства,
у яких взяли участь
адвокати Фонду

212
учасників тренінгів
і вебінарів

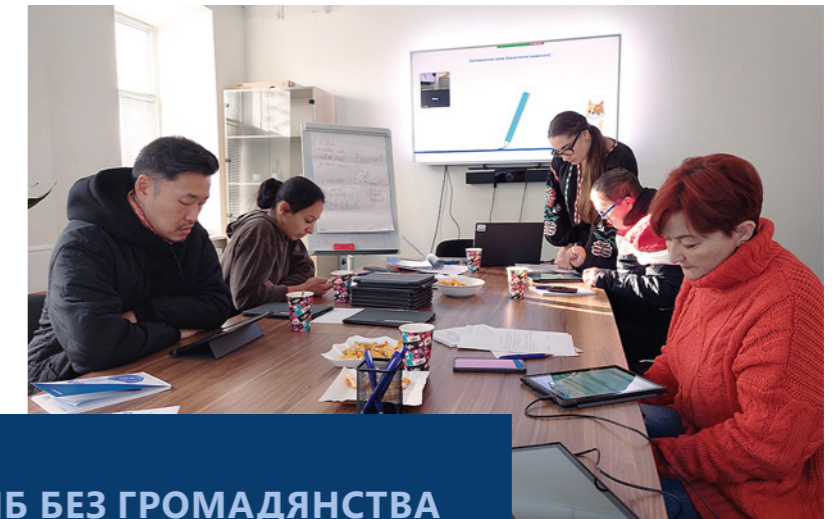

17
адвокатів та
юристів працювали
в команді напряму
в грудні 2023 року

ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ Й ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Фонд провів низку заходів для підвищення спроможності органів державної влади та юристів системи безоплатної правової допомоги:

- два тренінги «Особі без громадянства: правовий статус та ключові виклики» для представників ДРАЦС і Державної міграційної служби України (Львів);
- чотири тренінги «Подання заяв про встановлення статусу особи без громадянства. Практичні аспекти процедури та особливості надання правової допомоги» для регіональних представників Уповноваженого Верховної ради України з прав людини й системи БВПД (Дніпро, онлайн);
- тренінг «Забезпечення реалізації прав осіб без громадянства, біженців та шукачів захисту», разом із напрямом правової допомоги біженцям і шукачам захисту;
- участь як експертів у двох тренінгах УВКБ ООН «Документування осіб без громадянства та осіб із невизначеним громадянством» для співробітників системи БВПД (Ужгород, Київ);
- два вебінари для юристів та адвокатів системи БВПД із питань процедури визнання особою без громадянства та встановлення особи;
- робоча зустріч із представниками центрів зайнятості м. Києва й області щодо можливості працевлаштування для ОБГ, біженців і шукачів захисту (онлайн).

НАВЧАННЯ ДЛЯ ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

У листопаді Фонд запустив курс соціальної, правової та цифрової грамотності для ОБГ у Київській області. Завдяки йому учасники дізналися більше про свої соціальні й економічні права, як їх реалізовувати, набули нових навичок й умінь.

15

осіб прослухали
курс

ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ КАТАСТРОФ

Упродовж 2023 року БФ «Право на захист» реалізував низку проєктів та окремих активностей у сфері зниження ризиків природних і техногенних катастроф в Україні, а також надзвичайних ситуацій, пов'язаних із наслідками повномасштабного вторгнення.

АНАЛІТИКА

Фонд розробив низку аналітичних матеріалів з експертними рекомендаціями щодо питань відновлення територіальних громад за принципом build back better («краще, ніж було»).

Методичні рекомендації «Розроблення програми комплексного відновлення території громад».

«Дорожня карта для громад та закладів сфери соціального захисту в умовах надзвичайної ситуації».

Аналітичний звіт «Повномасштабне вторгнення і воєнні злочини проти цивільних. Екологічні наслідки війни: Чернігівська область».

У 2023 Фонд розпочав роботу над аналітичним дослідженням щодо цивільного захисту в умовах реформування системи інституційного догляду в Україні. Головна увага — до аналізу відповідності укриттів у навчально-виховних закладах для дітей з особливими освітніми потребами та в перспективі повоєнного відновлення.

ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТЕЙ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

У 2023 році напрям зменшення ризиків катастроф посилював спроможності громад, органів влади та соціальних інституцій у сфері цивільного захисту, а також застосування гуманітарних принципів в умовах надзвичайної ситуації.

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕНОЇ РОБОТИ

315 учасників тренінгів із цивільного захисту для соціальних закладів

191 учасник тренінгів із надання першої психологічної допомоги для представників ДСНС і працівників цивільного захисту

452 учасники тренінгів із гуманітарних стандартів для громад

13 комплексних консультацій для соцзакладів і громад щодо розроблення та/або адаптування документації із цивільного захисту до реалій воєнного стану

6 областей, де громади і соціальні заклади отримали матеріальну підтримку: матеріальне оснащення, засоби індивідуального захисту та гігієни, інформаційні матеріали тощо

ПІДВИЩЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ

ЩОДО ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ ТА ЇХ ДОКУМЕНТУВАННЯ

У 2023 Фонд поглибив свою експертизу, реалізувавши «пілотний» проєкт з юридичної підтримки громад щодо захисту права на екологічну безпеку й інших екологічних прав та інтересів. У фокусі — посилення спроможності щодо фіксації та оцінки екологічної шкоди, завданої внаслідок повномасштабного вторгнення на прикладі Чернігівської області.

СЕРЕД АКТИВНОСТЕЙ

3 інформаційні сесії для понад 60 представників місцевих держадміністрацій, ОМС, громадського сектора й інших структур

15 юридичних консультацій щодо оцінки та фіксації громадами екологічної шкоди внаслідок війни

1 відеоексплейнер «Як притягнути російську федерацію до відповідальності за воєнні злочини проти довкілля?»

1 опитування щодо актуальних екологічних проблем, потреб і перспектив відновлення, яке охопило представників 42 громад Чернігівської області

ЩОДО ЕКОЛОГІЧНИХ І ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ В УМОВАХ ВІЙНИ

Фонд у партнерстві з Громадським радіо створив 4-серійний подкаст «Катастрофи: передбачити, запобігти, підготуватися» з метою підвищити обізнаність громадян щодо ризиків екологічних і техногенних катастроф в Україні, а також алгоритмів дій у надзвичайних ситуаціях, особливо під час війни. Серед розкритих тем: екологічна міграція, стан водних ресурсів в Україні, законодавство у сфері захисту довкілля, а також цивільний захист населення під час воєнного стану.

Ключові показники за 2023 рік

1 000+ учасників офлайн-заходів

3 аналітичні матеріали з рекомендаціями

8 областей, де напрям активно співпрацював із громадами

ДОПОМОГА УКРАЇНЦЯМ У ПОЛЬЩІ

У 2023 році, розуміючи, як багато українців опинилося за кордоном внаслідок війни, важливим кроком для підтримання громадян, які вимушено перемістилися й знайшли прихисток тут, стало відкриття представництва Фонду в Польщі — Right to Protection Poland.

За підтримки HIAS відкрито офіс у місті Варшава, де експерти надавали психологічну та юридичну допомогу й захищали права українців, які тимчасово проживають у Польщі.

ХРОНОЛОГІЯ

- 17 квітня: Реєстрація представництва
- 1 серпня: Відкриття офісу
- 31 серпня: Розгортання роботи психологів
- 28 вересня: Розгортання роботи юристів

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА

Психологи польського представництва БФ «Право на захист» (Right to Protection Poland) проводили:

- індивідуальні консультації онлайн (від однієї до шести зустрічей на одну людину, тривалість 50 хв);
- офлайн консультації в м. Варшава;
- групові заняття для зняття стресу й проживання складних емоцій, психологічні практикуми для батьків і дітей;
- систематичну роботу з локаціями, де об'єднуються українці (шелтер, культурний центр, інші громадські організації, які не мають психолога тощо).

ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА

Фахівці польського представництва БФ «Право на захист» (Right to Protection Poland) надавали безоплатні консультації з таких питань:

- Легалізація перебування.
- Отримання статусу тимчасового захисту («UKR»).
- Допомога на дитину (ZUS) та інші соціальні виплати.
- Юридичні аспекти працевлаштування.
- Невиплата заробітної плати.
- Відкриття власної господарської діяльності.
- Оренда житла й повернення кауції.

70
бенефіціарів
отримали
юридичну
допомогу

196
юридичних
консультацій
проведено

ПІДСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ

Окрім консультування, представництво організувало низку заходів для підсилення спроможності українців, які є шукачами захисту в Польщі.

Жовтень

- Вебінар «Повернення додому: адаптація до життя в умовах тривалої збройної агресії».
- Вебінар «Відкриття бізнесу в Польщі: юридичні рекомендації та психологічна готовність».

Листопад

- Практичний воркшоп: «Ведення бізнесу в Польщі: бухгалтерія для ФОП».
- Практичний воркшоп: «Ведення бізнесу в Польщі: дофінансування».

Грудень

- Дискусійна панель: «Працевлаштування: шлях до кар'єри в новій країні».

Ключові показники за 2023 рік

149
бенефіціарів
отримали
психологічну
допомогу

50
групових
консультацій
проведено

413
індивідуальних
психологічних
консультацій
проведено

5
публічних подій
проведено

11
працівників
у команді
представництва
в грудні 2023

АДВОКАЦІЯ

Команда здійснювала адвокаційну діяльність, спрямовану на забезпечення:

- захисту й дотримання прав осіб під тимчасовим захистом у Польщі у сфері свободи пересування;
- доступу до процедури надання міжнародного захисту в Польщі;
- легалізації перебування в Польщі;
- доступу шукачів захисту до базових прав і послуг.

Польське представництво БФ «Право на захист» — унікальна організація, оскільки фахівці юридичної команди та адвокації знають польську й українську системи. Окрім того, завдяки тісній співпраці з українським офісом мали змогу вирішувати юридичні та адвокаційні питання, за які не бралися інші організації.

Офіс Фонду в Польщі постійно комунікував із державними органами влади, як-от Міністерство внутрішніх справ та адміністрація, Державні органи соціального захисту, Державна міграційна служба, Державна прикордонна служба та іншими інституціями щодо дотримання прав шукачів захисту, а також неурядовими організаціями, які надавали допомогу українцям.

КОМУНІКАЦІЙНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У серпні 2023 року запрацював новий сайт Фонду, який має змінену й доповнену структуру з огляду на зручність для користувача.

1 730 000
кількість користувачів, що відвідали сайт

↑ 32%
ріст залучення користувачів через пошук Google завдяки оновленню сайту

ФОНД У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

5 000+ разів БФ «Право на захист» згадано в ЗМІ

ТОП МЕДІА ЗІ ЗГАДКАМИ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ФОНДУ

- 1 «Українська правда»
- 2 «Українська правда. Життя»
- 3 «Економічна правда»
- 4 «Інтер»
- 5 «Суспільне»
- 6 «Громадське»
- 7 «РБК-Україна»
- 8 «Радіо Свобода»
- 9 «Еспресо»
- 10 Інші канали національного телемарафону «Єдині новини»

НАЙБІЛЬШІ КОМУНІКАЦІЙНІ КАМΠΑНІЇ 2023 РОКУ

КОМУНІКАЦІЙНА КАМПАНІЯ ПРОТИ СТИГМАТИЗАЦІЇ ВПО

Протягом 2023 року комунікаційна команда Фонду провела дві фази промокампанії проти стигматизації ВПО.

Під час першої фази відеоролик-звернення, який комунікував меседжі щодо об'єднання, аби зменшити рівень конфліктів і напруги між ВПО та мешканцями громад, що приймають, отримав такі результати:

3 300 000+ контактів за кампанію
1 800 000+ переглядів відео на YouTube

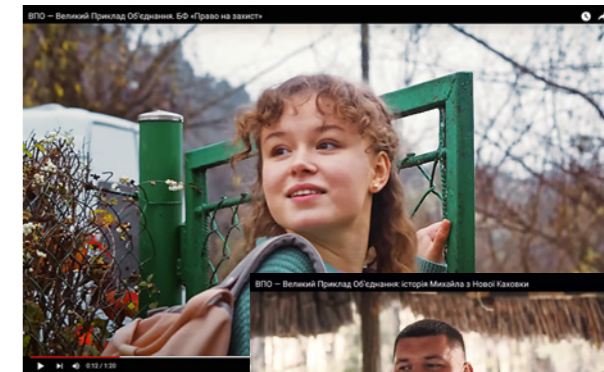
Для промотування було залучено великий перелік як платних інструментів (YouTube, Meta, Діджитальне ТБ), так і безплатних розміщень (статті в ЗМІ, кооперація з YouTube-блогерами, розміщення в телеграм-каналах і на ТБ як соціальної реклами).

Другою фазою цієї кампанії було створення серії роликів про історії успішної інтеграції ВПО у нові громади.

П'ять відеоісторій отримали такі результати:

5 600 000+ контактів за кампанію
2 300 000+ переглядів серії відео на YouTube

Для промотування історій ВПО було також залучено як платні інструменти (YouTube, Meta, спеціальний проєкт із національним ЗМІ «Українська правда. Життя»), так і безплатні публікації в ЗМІ й на каналах комунікації органів місцевого самоврядування.

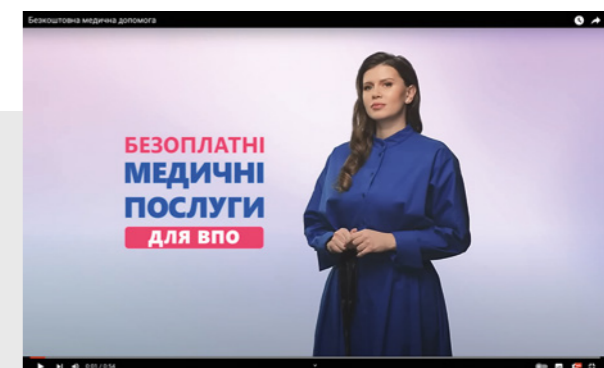

ІНФОРМАЦІЙНА КАМПАНІЯ ЩОДО ДОСТУПУ ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ ВІД ДЕРЖАВИ

Щоб проінформувати населення, зокрема внутрішньо переміщених осіб щодо права доступу до безплатної медицини від держави, Фонд створив серію з трьох відеороликів, які отримали такі результати:

2 000 000+ контактів з аудиторією
1 800 000+ переглядів набрала серія відео на YouTube

Для промотування серії відеороликів про доступ до медичних послуг було залучено як платні інструменти (YouTube, Діджитальне ТБ), так і безплатні (участь в ефірах провідних телеканалів України, статті в ЗМІ, розміщення в телеграм-каналах).

ВЛАСНІ КАНАЛИ ФОНДУ

Кількість підписників

Facebook
30 601
+7 657

Instagram
4 781
+2 466

Twitter
1 271
+127

LinkedIn
946
+493

YouTube
1 875 170
+1 127 відео

ДЯКУЄМО ПАРТНЕРАМ, ЯКІ ПІДТРИМУВАЛИ НАШУ ДІЯЛЬНІСТЬ У 2023 РОЦІ

Партнери	Бюджет, грн			
	2020	2021	2022	2023
ACTED	6 919 135	10 509 993	62 668 483	121 676 907
Action Against Hunger				650 697
AWO International				15 172 188
BHA				8 773 173
CARE				26 834 849
Conrad N. Hilton Foundation				18 231 034
DCA			2 391 711	16 290 059
ECRE			585 426	289 532
ENS		141 600	23 923	
European Commission			5 185 263	6 290 279
FOSI	1 751 963			
GIZ		1 949 218	2 689 979	4 097 867
GOAL			13 010 752	11 358 334
HELPAGE			10 662 644	27 230 056
HIAS	989 540	946 014	46 916 272	125 239 400
HRHF		244 911		
IOM			47 646	1 903 974
IRC			12 596 174	35 328 499
Julia Taft				566 277
Mercy Corps				5 164 217
NED	210 466			
NRC	3 012 123	4 700 827	6 645 162	10 292 559
PEACE WINDS JAPAN			1 479 247	85 059 743
PIN	4 205 927	4 595 219	31 529 891	44 844 158
Save the Children International in Ukraine (SCI)			15 035 712	204 842 003
Schöck-Familien-Stiftung gGmbH				446 616
Swiss Federal Department of Foreign Affairs			7 528 350	42 980 809
UCBI	1 006 576	2 200 118		
UHF			12 481 224	3 483 296
UNHCR	51 738 916	53 036 411	279 457 030	463 128 345
USIP	1 084 306	4 665 929	1 565 640	2 420 048
ICAP «Єднання»				553 163
МФ «Відродження»	243 879			558 807
ТОВ «Астарта»			110 973	
УФСІ	312 953	1 109 338		
Інші			65 625	2 771 532
Загалом	71 475 784	84 099 578	512 611 502	1 286 478 420

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД

ПРАВО НА ЗАХИСТ

r2p.org.ua

right2protection

right2protection

R2Protection

